

Cassatie en de cumulatiegrond

Michaël van Basten Batenburg
Utrecht, 9 december 2025
VVAJ presentatie

Advocaten Belastingadviseurs Mediators

**DELISSEN
MARTENS**

Cassatie onder de WWZ

Pre-WWZ en WAB: minder procederen en dus ook minder cassatie.

OOSV, loonvorderingen en KOO

WWZ: hoger beroep en cassatie in ontbindingsprocedures.

Niet alleen het materiële arbeidsrecht kwam in de belangstelling te staan van de procesadvocaat, maar ook het procesrecht maakte een comeback in het arbeidsrecht.

DM

TAC special mei 2025:

“De WWZ na tien jaar Hoge Raad: van Lawyers Paradise tot lastig labyrinth ?”

P. Kruit en W.J.J. Wetzels *“Procesrecht in arbeidszaken”*,
Deventer 2024.

G.C. Boot *“Arbeidsprocesrecht”*, Deventer 2025.

DM

/s het hoger beroep onder de WWZ begrensd?

Dat is een rechtsvraag.

Daar is cassatie voor bedoeld.

DM

Gerechtshof Amsterdam 28 juni 2016,
ECLI:NK:GHAMS:2016:2506:
3.9.4. Pre-WWZ: OOSV, loonvorderingen en KOO“[...] Het
hof is daarbij van oordeel dat artikel 7:683 BW geen
limitatieve opsomming geeft van de uitspraken die de
rechter in hoger beroep kan doen.[...]”

DM

Wat doet een cassatieadvocaat ?

Zie W.D.H. Asser *“Civiele Cassatie”*, Ars Aequi Libri,
Nijmegen 2011 (2^e druk), p. 33-35.

**DELISSEN
MARTENS**



- Werkt samen met de feitenadvocaat
- Beoordeelt het procesdossier
- Maakt een cassatieadvies
- Schrijft de cassatieklachten
- Voert de cassatieprocedure
- Adviseert na verwijzing

DM

Cassatieklachten

- Onjuiste rechtsopvatting
- Stelplicht en bewijslast
- Omvang van de rechtsstrijd
- Gezag van gewijsde
- Verrassingsbeslissing
- Ondeelbare rechtsverhouding
- Tweeconclusieregel devolutieve
- Werking grievenstelsel
- Innerlijk tegenstrijdig oordeel
- passeren essentiële stellingen
- 'Non sequitur'

DM



De Hoge Raad

- Geen feitenrechter
- Rechtsontwikkeling en rechtsvorming
- Rechtsbescherming
- Prejudiciële vragen
- Cassatie in het belang der wet
- Sprongcassatie
- Het parket – de conclusies van de A-G

DM

Arbeidsrecht in cassatie

- Goed werkgeverschap en de aanvullende en beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid;
- Algemeen vermogensrecht (zorgplichten, consumentenrecht, EU recht)
- Bewijsrecht
- Ex nunc en ex tunc toetsing (ECLI:NL:HR:2020:283;ECLI:NL:HR:2020:284)
- Definitievraagstukken (Deliveroo/ Ueber/VBAR)
- Fundamentele rechten (recht op vrijheid van meningsuiting)
- Grondenstelsel – cumulatiegrond

DM

Opletten!

Stelplicht en bijhorende bewijsregels:

- Is er reden de bewijslast om te keren?
- Verzwaarde stel- of betwistplicht
- Welke partij moet wat bewijzen?
- Welke bewijsmiddelen kunnen al worden genoemd in de gedingstukken?
- Wat zouden de getuigen kunnen verklaren?

DM

Inzet van juridische argumenten:

- | | |
|-----------------------|---|
| • Verjaring | • Wilsgebreken |
| • Verval van recht | • Reflexwerking consumentenrecht |
| • Rechtsverwerking | • EU-recht |
| • Goed werkgeverschap | • Bezwaar maken tegen nieuwe stellingen ter zitting |
| • Rechtsverwerking | • Proces-verbaal opvragen en fourneren |
| • Klachtplicht | • Procesdossier. |
| • Hoer en wederhoor | |
| • Dwaling | |

Houd jurisprudentie bij, ook na dagvaarding en cva.

Volg: www.hogeraad.nl

DM



Pre WWZ: artikel 7:685 BW en 1639W BW (oud)

WWZ 2015: Grondenstelsel

WAB 2018: Nuancering en introductie van de 'cumulatiegrond'

De Memorie van Toelichting op de WAB

Ambtshalve toetsing, maar ook specifiek onderbouwen van de gronden?

DM

De cumulatiegrond en de Hoge Raad

HR 18 juli 2025 ECLI:NL:HR:2025:1171 JAR 2025/218 TvPP
2025/3 en TRA 2025/84 {Profoto'}

DM



Kantonrechter vernietigde ontslag op staande voet en ontbond aovk op de e-grond.

Hof oordeelt dat ontbinding in stand blijft, maar op de cumulatiegrond en niet op de e-grond.

Ook g-grond haalt het niet.

**DELISSEN
MARTENS**

Het betrof een meer subsidiair tegenverzoek van Profoto. Hof oordeelt 'ex tunc' voor wat betreft de kantonrechter "had kunnen vaststellen".

Rov. 5.15: "Een door de kantonrechter op basis van dit dossier op de i-grond (als voldragen grond, bestaande uit een combinatie van elementen van e en g) uitgesproken ontbinding had het hof daarom gegrond bevonden. De i-grond is immers voor situaties als deze in de wet opgenomen. (...)"

DM



Heeft het hof de cumulatiegond juist toegepast?

Klachten over de stelplicht van de werkgever, maar die worden verworpen (81 RO).

DM

De klacht dat de werkgever precies dient aan te geven en te onderbouwen welke omstandigheden / elementen aan het beroep op de i-grond ten grondslag worden gelegd wordt verworpen.

Profoto heeft niet concreet aangegeven en onderbouwd welke omstandigheden zij aan haar beroep op de cumulatiegond ten grondslag legde, zo klaagt de werknemer in zijn cassatieberoep.

A-G Drijber over klachten stelplicht. De A-G wijst op de wetsgeschiedenis van de cumulatiegond (conclusie, vanaf 4.22). Maar de A-G schrijft (4.23):

DM

“Uiteraard zal de werkgever feiten en omstandigheden ten grondslag moeten leggen aan zijn ontbindingsverzoek, ongeacht op welke redelijke grond(en) het verzoek is gebaseerd. De memorie van toelichting bij de Wab biedt echter geen aanknopingspunten voor de opvatting dat de i-grond wat dit betreft een afwijkende – en voor de werkgever striktere – benadering zou kennen. In het bijzonder valt dit niet af te leiden uit het bovenstaande citaat, waarin ten aanzien van de werkgever die zich primair op de i-grond beroept wordt verwezen naar het aanvoeren van omstandigheden uit meerdere van de overige redelijke gronden. Ook volgt hieruit niet dat de werkgever die zich subsidiair of (zoals in het voorliggende geval) meer subsidiair op de i-grond beroept, hij niet aan zijn stelplicht ter zake zou kunnen voldoen door te verwijzen naar omstandigheden die in het kader van andere ontslaggronden zijn aangevoerd.”

DM



Anders gezegd:

Er is geen zwaardere stelplicht dan bij andere gronden, maar er is wel een stelplicht. De werkgever moet verwijzen naar omstandigheden die in het kader van de andere ontslaggronden zijn aangevoerd.

DM

De A-G citeert in 4.28 het betoog van Profoto:

“5.9 Wat Profoto betreft is immers sprake van een situatie waarbij de gedragingen van A dienen te worden aangemerkt als (ernstig) verwijtbaar handelen of nalaten en wel zodanig dat als gevolg daarvan Profoto elk vertrouwen dat zij als werkgever dient te hebben in A als werknemer heeft verloren. Profoto ziet een terugkeer van A op het werk absoluut niet zitten. Indien en voorzover deze arbeidsovereenkomst nog mocht bestaan vanaf 30 januari 2023, dan dient deze arbeidsovereenkomst hoe dan ook te eindigen en vandaar dit voorwaardelijk verzoek tot ontbinding.”

DM

De A-G vindt deze summiere stellingname van Profoto voldoende voor een slagend beroep op de cumulatiegrond.

De werknemer had volgens het hof “onvoldoende weersproken dat de arbeidsverhouding stevig verstoord was”.

DM

Profoto – conclusie

De rechter dient de grenzen van de rechtsstrijd te respecteren en mag niet ambtshalve bepaalde feiten en stellingen toevoegen aan het betoog van de werkgever.

1-O voor de stelplicht aanhangers : geen ambtshalve toetsing.

DM

Subklacht 1d : motiveringsplicht van de rechter bij een beroep op de cumulatiegrond.

Het hof had specifieker moeten zijn ten aanzien van welk gedrag van de werknemer kon leiden tot de slotsom dat sprake is van “enig verwijtbaar handelen” aan diens kant. De HR onderstreept daarmee niet alleen de stelplicht van de werkgever (specifiek zijn) maar ook dat er een zekere mate van die gestelde feiten aannemelijk moet worden gemaakt om het beroep op de cumulatiegrond te stutten.

DM

Het 'obiter dictum' dat volgt in rov. 3.4.3 van de Profoto-beschikking is interessant omdat de HR overweegt dat de wetgever ambtshalve toepassing van de cumulatiegond uitdrukkelijk ruimte heeft opengelaten.

Deze overweging komt onverwacht, staat op zichzelf en lijkt in contrast tot hetgeen de A-G in zijn conclusie had overwogen over de stelplicht van de werkgever en ook hetgeen de HR zelf overweegt omtrent het slagen van subklacht 1d.

De wetsgeschiedenis van de cumulatiegond blinkt niet uit in de gewenste duidelijkheid.

DM

Resumé

In "Profoto" worden een aantal interessante onderwerpen rondom de toetsing van de cumulatiegond aan de orde gesteld. Het lijkt er op dat de Hoge Raad het eens is met de A-G wat de stelplicht van de werkgever betreft, maar de opmerking over de ambtshalve toetsing van de cumulatiegond maakt de uitspraak raadselachtig.

DM

Stelling 1:

Als de rechter de aangevoerde feiten ambtshalve mag toetsen aan de cumulatiegond, dan is de stelplicht van de werkgever in dat verband nihil.

Stelling 2:

Ambtshalve toetsing van de cumulatiegond verandert het grondenstelsel in een redelijkheidstoets zoals die ook voor de WWZ gold.

DM

Artikel Balak/ Besselink in TRA
december 2025

DM



Gerechtshof Den Haag 20 mei 2025

ECLI:NL:GHDHA:2025:1175, JAR 2025/234 (niet geannoteerd !)

{‘MaasWonen’}.

DELISSEN
MARTENS

Kantonrechter weigert de ontbinding van de aovk op de d-grond en de g-grond. I-grond was niet gesteld.

In hoger beroep alsnog beroep op de i-grond. Hof verwerpt grieven over de d-grond en de g-grond maar ontbindt alsnog op de i-grond. Het hof overweegt (5.22):

DM

“Hiervoor is geconcludeerd dat MaasWonen voldoende heeft onderbouwd dat sprake is van disfunctioneren van X, een vertrouwensbreuk tussen X en Y en een moeizame werkrelatie tussen X en zijn collega’s. Het hof acht het niet aannemelijk dat het functioneren van X bij voortzetting van de arbeidsovereenkomst zal verbeteren, gelet op het weinig succesvol verlopen verbetertraject, terwijl de arbeidsverhouding verstoord is geraakt door het disfunctioneren van X, wat weer het gevolg lijkt van persoonskenmerken van X die vermoedelijk evenmin vatbaar zijn voor verandering nu X maar weinig zelfreflectie heeft getoond. Het voortzetten van de arbeidsovereenkomst zou derhalve waarschijnlijk leiden tot een verslechtering van de nu reeds problematische samenwerking. De combinatie van deze omstandigheden (die worden bedoeld in de onderdelen d en g van artikel 7:669 lid 3 BW), brengt mee dat van MaasWonen in redelijkheid niet kan worden gevergd de arbeidsovereenkomst te laten voortduren.”

DM

Aanvullende informatie: in hoger beroep was weliswaar verzocht alsnog te ontbinden op de cumulatiegrond, maar waren geen concrete feiten en omstandigheden genoemd die aan dat beroep ten grondslag werden gelegd. Verwezen werd louter naar de feiten en omstandigheden die waren aangevoerd in het kader van het beroep op de d-grond en de e-grond.

DM



Tips voor de praktijk

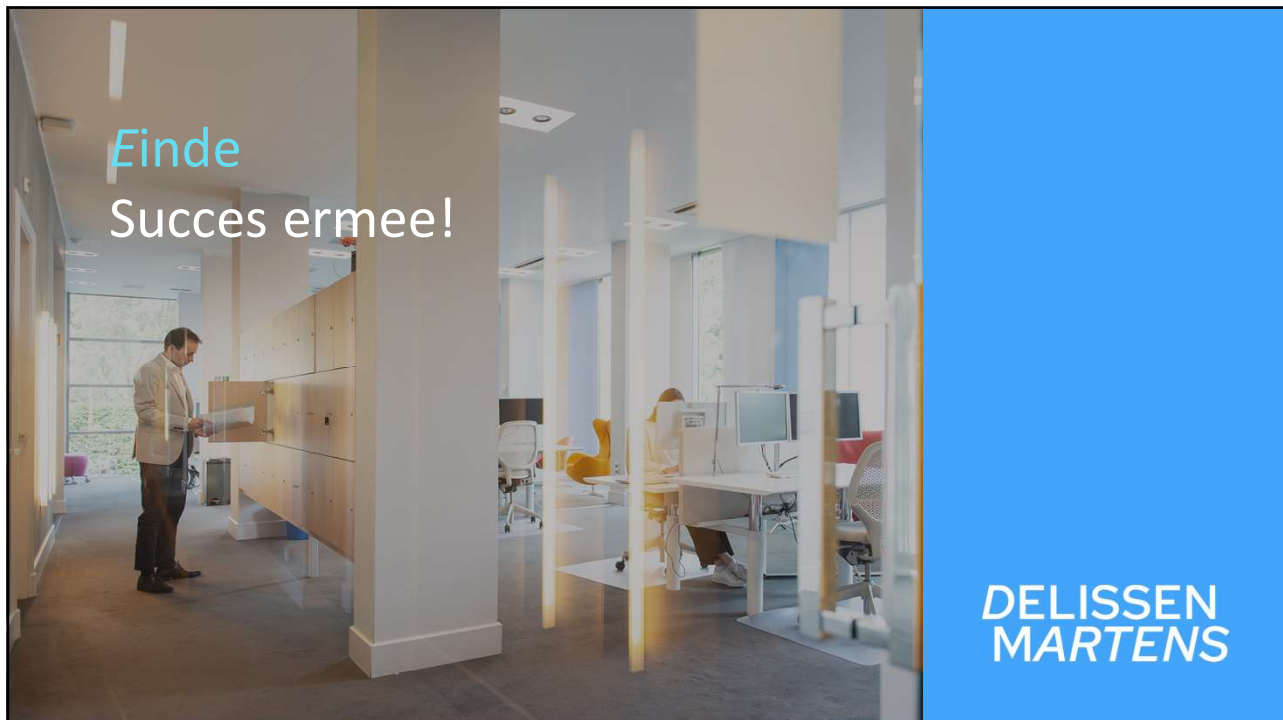
Werkgevers:

- Altijd meerdere ontslaggronden opvoeren, ook al zijn ze uiterst dun;
- Beroep op de cumulatiegrond goed structureren en ook met name de redelijkheid benoemen;
- De cumulatiegrond als primaire grondslag nemen (?)

Werknemers:

- Bestrijden dat sprake is van redelijkheid in de zin van de cumulatiegrond;
- Stellen dat onvoldoende duidelijk is welke feiten bijdragen aan het beroep op de cumulatiegrond;
- Alle pijlen op de zwakste combinatiegrond: als die geheel afwezig is kan de cumulatiegrond niet worden ingezet;
- Meer aandacht voor de aanvullende vergoeding alsmede de billijke vergoeding.

DM



**DELISSEN
MARTENS**

Raadgevers van deze tijd



www.dm.nl